

ԳՄՅՐԵՆԻՔ

10
Փարսայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

10
Փարսայ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ Ե. Գաւառաց համար 7 ուրծար մեծիտ կանխիկ. Գաւառական բոլրա- տարութեան ծախսը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժա- նորդը ալ կը ներկայանան:

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել տո. Տէր-Խմբա- գիր Ռիզա փաշա խան Թ. 44: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր կտ չը տրուիր: Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրուշէ. աւելի ան- գամի համար սակարկութիւն կը լըլայ:

ՆԵՐՔԻՆ

ԵՂԻՊՏՈՍ

Լէվանթ եգիպտոսի նկատմամբ հետեւեալ տողերը կը գրէ:

« Բ. Դուռը իւր դեպքանաց ծանուցա- գիր մը ղրկեց, որով Սուլթանին եգիպ- տոսի վրայ ունեցած գերիշխանական ի- ռաւունքները կը հաստատէ ճիշդ ինչպէս որ եգիպտոսի խորհրդերուն տրուած հը- ռովարտակներուն մէջ նշանակուած է, և կը յայտարարէ թէ այս գերիշխանական իրաւունքները պաշտպանելու պարտաւոր է այն ամէն միջոցներու դէմ որք ու է տէրութեան մը կողմանէ ի գործ կը դրուին: Այս ծանուցագրին պատճառ- կը կարծուի Անգղիա որոյ համար լրագ- րաց մանաւանդ Թայմզի փարիզի թղթ- թակցէն հաղորդեալ տեղեկութեանց և Թայմզի խմբագրական յօդուածի մը մէջ կապակցելի քանի մը տողեր կերկին, այս վերջին յօդուածը բաւական յուզում պատճառեց է: Տարակոյս չկայ որ Լորտ Տիւֆրին Վեհ. Սուլթանի ներկայանա- լով այսօր, պիտի հերքէ այս ամէն թիւ- րիմացութիւնները որք բնաւ հիմ չունին: Եգիպտոսի գործերուն վրայ Անգղիոյ մէջ երևան ելած մտտանշութիւնը փո- քըր-Ասիոյ բարենորոգմանց ոչ գործադ- րութեան անալիզի տեսքէն է, որով Պէրլի- նի դաշնագիրը ամբողջապէս գործադ- րուելէ հետեւ կը գտնուի այսօր: Եթէ Բ. Դուռը այս մտքին դրաւոր շարժում մ'ընէր, հետեւեալը խիստ չահաւոր պի- տի լինէր: Վասն զի ոչ միայն Բ. Դուռը իւր երկրին մէջ ազդեցութեան տէր պի- տի լինէր, այլ և Եւրոպիոյ հասարակաց կարծիքը խաղաղելով, Օսմանեան կայս- րութեան յաշտանութեան վրայ նոր վըս- տահութիւն մը պիտի ծագէր: »

— Հաւանական կերելի, կըսէ Լէվանթ, թէ Բ. Դուռը այս օրերս յունական թղթ- թատան խնդրոյն վերաբերեալ ծանու- ցագիր մը պիտի ղրկէ իւր դեսպաննե- րուն ի Գերմանիա, Անգղիա, Աւստրիա, Դադղիա, Ռուսիա և Իտալիա: Բ. Դու- րը սոյն ծանուցագրով կը համոզէ տէ- րութիւնները թէ Տաճկաստանի մէջ յու- նական թղթատան հաստատութիւնը Յունաստանի փաստակար խորհուրդները քաջալերել է. նոյնպէս Յունաստանի թողտալ որ օտար թղթատուներ գործա- ծէ, խնդրել թունաւորել է: Միւս կող-

մանէ Բ. Դուռը մտադիր է Աթէնք ալ ծանուցագիր մը ղրկելու և առաջարկե- րու որ երեք ամսոյ համար նամակները թղթատանց ընդհանուր դաշնագրին հա- մեմատ փոխանակուին, մինչև որ երկու տէրութեանց մէջ ծագած թղթատան խնդիրը իւր վերջնական լուծումն ստա- նայ:

— Մայրաքաղաքիս անգլիական դես- պան լորտ Տիւֆրին շարաթ կէս օրէն վերջը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով, առանձին տեսակցութիւն մ'ունեցաւ:

— Լէվանթ կըսէ թէ Սէլանիկի նս- րնտիր կուսակալ Ղալիպ փաշա անձնա- կան տկարութեան պատճառաւ հրաժա- րական տուեր է:

— Գերմանական դեսպանատան գոր- ծակատարը և իւր տիկինը վաղը իրիկուն փառաւոր երեկոյթ մը պիտի տան:

— Եւրոպական լրագիրները կը գրեն թէ խումբ մը գերմանացի սպայներ օս- մանեան բանակն ընդունուեր են:

Այս կարգադրութիւնը Պէրլինի օս- մանեան պատուիրակութեան արդիւնքն է:

Կապէթ տը Բօլոններ կըսէ թէ զինու- ռական իշխանութիւնը գերմանացի ըս- պայներու օսմանեան բանակին մէջ ըն- դունուելուն արդելը չեն ըլլար բնաւ:

— Ալի Նիզամի փաշա և Րէշիտ պէյ Աւստրիոյ Ֆրանսուա կայսրէն բարձր աստիճանի պատուանշաններ ընդունել են: Վեհ. Սուլթանը Աւստրիոյ կայսրը երախ- տագիտութիւն յայտնեց է իւր պատուի- րակաց ըրած փառաւոր հնգունելութեանն համար:

Ֆրէանցիայի և Բրէս լրագիրները կարծիք կը յայտնեն թէ Սուլթանին Վի- էնա գացող երկու պատուիրակները Աւստրիոյ և Տաճկաստանի յարաբերու- թիւնները ամրապնդելու պատճառ եղան:

— Ռուսական դեսպան Պ. տը Նովի- քով անցեալ շաբթու չուլմայ Ս. Պա- պին պատուիրակ Մօնսիեն օր վանութե- լի յայտնութիւն մ'ըրաւ:

— Սթամպուլ կըսէ թէ Ալի Սուլթանի Տիկինը որ ժամանակէ մ'ի վեր փարիզ կը գտնուէր, Թօթ վանան անուն Զե տա- րեկան Հայու մը հետ ամուսնացել է:

— Յոյն խորհրդակ մը առջի օր նոր տարւոյ ամիս իւր եղբոր շնորհաւորի երթալու համար ի Խաթիղիւղ, կամուրջ կիջնէ և շոգենաւը մեկնելու վրայ ըլ-

լալով աճապարանօք կը ցատքէ, սակայն խեղճը սխալ քայլ առնելով ծովը կիցնայ. դժբաղդարար շոգենաւին և կամուրջին մէջ տեղ մնալով բոլորովին կը ջախջախ- ուի: Մարմինը Ղալիպի յունական ե- կեղեցի էր կը տարուի:

— Յոյն ջրհանակիր մը առջի օր Թար- լա պաշը իւր քոյրը սպաններ է:

— Բադէ ընկերութեան զարնուած հեռագրի մը նախելով, առջի իրիկուն մայրաքաղաքէս Մարսիլիա մեկնող Սէօզ անուն շոգենաւը կէլիպոլուի մօտ ցամա- քը խրեց է:

— Քանի մ'օր առաջ Պաղատացի Նէ- սիմ անուն հրէայ մը 150 հազար ոսկիով, անակացած էր:

Նոյն դրամատիքով պարտատեարք կը- սեն եղեր այժմ թէ Նէսիմի անանկութիւ- նը կեղծ է և 200 հազար ոսկի պատ- րաստ դրամ ունի:

Ուստի Դատական գործոց նախարա- րին հեռագիր մը ղարնելով, անոր ձեր- բակալուելը և դատուելը խնդրեց են:

— Շարաթ օր գրած էինք թէ Այնո- րոզ վանքին զինագործութեան պատճա- ռաւ բանտարկեալ խումբ մ'անձինք ա- պատուութիւն ստացել են:

Սթամպուլ կըսէ թէ արձակուած ան- ձերը քանի մը գիւղացիներ են միայն որոնք ահամայ այս գործին մէջ մասնակ- ցութիւն ունեցած են:

Իսկ զլիւսաւոր լանցաւորը պատերազ- մական ատենի մ'առջև պիտի դատ- ուին և ըստ օրինի պատժուին:

ՍԶԳԱՅԻՆ

ՀԻՒՍՆԳՍՆՈՅ

Մայրաքաղաքիս Թաղական խորհուրդ- ները Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ յո- ռում ցրտաշունչ հողմունք կը չնչնէ, ի- րենց թաղին աղքատները խնամելու մար- դասիրական պալտաւորութիւն մ'ունին:

Իսկ ընդհանուր ազգը իւր միակ հաս- տատութիւնը այն է Հիւանդանոցը ուր ամեն կարգի ազգայինք պատասխարան գտած և ազգին խնամնցը շնորհիւ կապ- րին, տյալիսի օրեր բարեբարաց սեղան- ներով պարտաւոր է մխիթարել:

Սահմանադրութեան հաստատութե- նէն առաջ Ս. Ծննդեան և Զատիկի տօ- ներու ատեն Տատեան, Երամեան, Մաղսուտեան մը Հիւանդանոցի սեղան

կուտար, հոն պատասխանները կը մը-
նիթարէր և անոնց օրհներդ ութեանցը
կարժանանար :

Իսկ Սահմանադրութեան հաստատու-
թեան թուականէն ի վեր այս պարտքը
ժողովրդին ամանցած է, այսինքն ամեն
կարգի ազգային իւր կարողութեան չա-
փով այսպիսի օրեր Հիւանդանոցի նը-
պաստմը տալու պարտաւորութիւնն ու-
նի, և մեծ է այն մարդը որ իւր չունե-
ցածէն կուտայ, և երանի է անոր որ ա-
ռաքինութիւնը բարեբարեւուն մէջ կո-
րոնէ :

Ուստի Հայ ժողովուրդը որ նոր տար-
ւոյ և Ծննդեան տօնին առթիւ իւր ըն-
տանեայ շուրջը բոլորած կուրախանայ,
նոր տարւոյ և տօնական հաճոյքներ կը
կատարէ և կօրհնէ այն նախախնամու-
թիւնը որ նոր լուսական մը կը պարգե-
նէ իրեն, պէտք չէ երբեք մոռնայ որ
ազգային տան մը մէջ հայրեր, մայրեր,
քոյրեր, եղբայրներ և զաւակներ ունի,
խեղ, անկար, հիւանդ, խելագար և
որք որոնք անօգնական մնացած են և
ազգին գթութեանն ու խնամօքը կը
կարօտին և առանց այս օգնութեան
գրեթէ մեռելութեան դատապարտուած
են : Եւ երբ մենք հարուստ և արհես-
տաւոր ձմրան սաստկաւունջ օգերուն մէջ
մեր հայրենական տան մէջ մեր ընտանի-
քէն և զաւակներէն շրջապատեալ շնու-
թեան պարգևները և տօնական զուար-
ճութիւնները կը վայելենք, պէտք չէ
հոռեանք մեր մարդասիրական և առա-
քինական պարտաւորութիւնները, որ մեր
նմաններուն, մեր համարիւն եղբայրնե-
րուն օգնելու նուիրական հարկ մը կը
դնեն մեր վրայ :

Քաղցր է մեզ յուսալ թէ մեր այս տո-
ղերը «ձայն բարաւոյ յանապատի» չգիտի
ըլլան, և բարեւէր ազգայիններու դու-
թըն ու կարեկցութիւնը պիտի հրաւի-
րեն այս ազգային յորդին վրայ :

Աղթամարայ Տ. Խաչատուր Ս. կաթո-
ղիկօսէն և Տ. Խրիմեան սրբադանէն չիր
մը եկած ըլլալով առ Ս. Պատրիարք Հոյ
ընն որով նորին սրբազնութեան հրաժա-
րականին վրայ ցաւ կը յայտնեն և ետ

առնուլը կը խնդրեն, Գեր. փոխանորդ
հայրը ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր Հնոր.
հակալութեան նամակ մ'ուղղեց :

Վարչական խորհուրդը Պատրիարքա-
րան նիստ պիտի ընէ այսօր, ուր հրա-
ւիրեալ է նաև Ազգային ժողովը : Ատե-
նապետ Մեծ. Յարութիւն էֆ. Մէրեմ-
Գուլի, Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման
վրայ խորհրդակցելու համար :

Մամուլ հանդիսին անցեալ շաբթուան
թիւերէն միոյն մէջ եպիսկոպոսի մը
նկատմամբ զուեշտական յօդուած մը
հրատարակուած ըլլալով, Գեր. Եղնիկ
եպիսկոպոս Ապահունի նոյն յօդուածը
իւրաքանչիւր բողոքագիր մ'ուղղել է առ
կրօնային տետան և խնդրել է որ քըն-
նութիւն և դատաստան կատարուելով,
արժանաւոր պատիժը անօրինակի որուն
որ անկ է :

Սակայն կրօնային տետանը նկատելով
որ յիշեալ զուեշտական յօդուածին մէջ
սչ անուն կայ և ոչ մականուն, Գեր. Եղ-
նիկ եպիսկոպոսի բողոքը անհիմն հա-
մարեց է :

Վարչական խորհուրդը, ազգ. երես-
փոխանը և ուրիշ պաշտօնական յարմին-
ներ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր Ս. Պատ-
րիարք Հօր պիտի երթան ի խափառ
Ս. Ծննդեան տօնը շնորհակալութեամբ հա-
մար :

Մեծ. Պէկեան էֆէնտիի ընտանեկան
դատը տեղի ունեցաւ շաբաթ օր Եղեռ-
նագետ Վերաքննիչ տետանը : Սոյն հե-
տաքրքրական դատին ամբողջ նկարագ-
րութիւնը վաղը պիտի հրատարակեմք,
որուն վրայ այժմէն մեր ընթերցողաց
ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք :

Եղեռնի 1 դեկտ. 1881

... Խմբագիր Հայրենիք պատուական
օրագրոյ :

Համայն ազգային բարի զգացմանց
հաւատարիմ թարգման «Մատիս» լրագի-
րըն 2947 թուով Եղեռնայէն հրատա-
րակուած յունիս 28 ամսութիւն նամակա-

«Յարեւելս, բարեկամ մը կը հսկէ տա-
կալին» :

Մօրիս աչքը թղթին վրայ դարձնելուն
պէս դողաց :

Գիրը անծանօթ չէր երևար իրեն :

— Ո՛հ, Աստուած իմ, պօռաց անիկա,
արդեօք Բենովարէի՞նն է : Բայց ոչ, ան-
կարելի է, ես խենդ եմ, անոր կընը-
մանի ճիշդ, բայց Բենովարէ թագուհի-
ւոյն հետ ինչ գոյժ ունի :

Ետին դարձաւ և տեսաւ որ Մարի-
Անթուանէթ անոր կը նայէր : Գալով
Թիզօնի կնոջ, իւր վճռին կսպասէր և
Մօրիսը աչքերովը կը լափէր :

— Դու բարի գործ մ'ըրիր, ըսաւ
Թիզօնի, և դուք քաղաքացիուհի, գե-
ղեցիկ գործ մը, ըսաւ թագուհիւն :

— Ուրեմն պարոն, պատասխանեց
Մարի-Անթուանէթ, իմ օրինակիս հե-
տեմեքք. այրեցէք այս թուղթը և մեծ
գործ մը կատարած պիտի ըլլաք :

գրին տէրը, հանդերձ Ծ. Խ. ին գիտո-
ղութեամբ հրատարակելով զնամակն,
նուիրական մեծ պարտք կը համարի ի
գիտութիւն հասարակութեան յայտնե-
լու թէ : «Ջարմանալի չէ որ երկու տող
կանոնաւոր գիր գրելու կարողութիւն
չունեցող խեղճ համարկ մը ճառախօսու-
թիւն ընելու և խելով ափեղջիկը խօս-
քեր կընէ, և այսպէս գլխուն փորձանք
կը բերէ» :

«Ով ժամանակ, որպիսի բարք (1)
Մասիսի, որ արդարեւ ունի Մասիսն ազ-
դասէր անձանց վրայ գրչով քաջալերելու
փափաք մի, երիտասարդը խնամելու
ջանք մի : հայրենասէր բանիբուն և աշ-
խատասէր հռչակելու իղձ մի. մեծ յոյ-
սեր տալու համամիտութիւն մի և դրա-
կուն ասպարիզին վրայ ելնող նամակագ-
րաց «երկու տող կանոնաւոր գիր գրելու
կարողութիւն չունեցող» հրատարակելու
աշխատանք մի և քաջալերութիւն մի.
բայցասունք ոչ թէ պարտք կատարած ըլ-
լալու «խեղճ համարկ մի» ուսանողաց
կարգը դասելու և անոր քաջալերական
զարկ մի տալու և երջանիկ ապագայ մի
մատնանիչելու, այլ ուրիշներուն նմանե-
լու և գիտութեանց հետեւելու համար է :

Որովհետեւ ամէն մարդ չունի այն նը-
ւիրական պարտականութիւնը, այն կա-
րեւորութիւնը, այն յատկութիւնը, այն
ազգեցողութիւնը որ ներկայ քաղաքակա-
նութեան օգուտ, ամէն պարագային մէջ
ամէն գրիչ քաջալերելու տրամադիր լի-
նի և «հաճեալ» պատանեկաց արժէքը,
յարգը և վարկը ճաննայ ու պատիւն
ապահովէ :

Ոչ, ոչ երբեք ամէն մարդու գործ չէ :
Սոյն 2947 թուոյն մէջ «Գաւառական
խնամութիւնը և Հայագիր» վերնագ-
րով նամակին ստորոտը Ծ. Խ. ին գիտո-
ղութիւնը կարգացողներն կրցան գնա-
հատել Մասիսի նաև Տիար Բրուտեանի
տուած քաջալերական հրահանգն և օգ-
տալից խրատն որ ըստ իմ կարծեաց Տի-
ար Բրուտեանի համար մեծ պատիւ է
Մասիսէն ապտակուել և նորին գիտո-
ղութեան ազդուել :

(1) Կրկերոն :

— Կատակ կընես, Աւստրիացիուհի,
ըսաւ Ակրիքօլա. այրել թուղթ մը որ
թերեւ խումբ մը ազնուապետականներ
պիտի յանձնէ մեր ձեռքը, ոչ, ոչ, այս-
պիսի բան չկրնար ըլլալ :

— Իրաւ, այրեցէք, ըսաւ Թիզօնի
կինը, ասով իմ օղջիկս կընայ մատ-
նուիլ :

— Կը հաւատամ, աղջիկդ և ուրիշներ
ալ կրնան մատնուիլ, ըսաւ Ակրիքօլա
Մօրիսի ձեռքէն առնուլ թուղթը, որ
այս վերջինը կայէր եթէ մինակ ըլլար :

Տասը վայրկեան վերջը, տոմսակը Գօ-
միւնի անգամոց դրասեղանին վրայ դըր-
ուեցաւ, և անմիջապէս բացուեցաւ, ո-
րուն ամեն կերպ մեկնութիւն սկսան
տալ :

— «Յարեւելս, բարեկամ մը կը հսկէ»,
ըսաւ ձայն մը. ի՛նչ կը նշանակէ ասիկա :

— Ջարմանալի բան, ըսաւ աշխարհա-
գէտ մը. Լօրիան, յայտնի է արդէն :

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

ԺԱ.
Տ Ո Մ Ս Ս. Կ

(հար. 5 տես թիւ 918)

— Եկէք եկէք, քաղաքացի ոստիկան-
ներ, թուղթը ձեռքս է, առէք և զա-
ւակս ինծի յանձնեցէք :

— Դուք մեր բարեկամները զոհ կու-
տաք, քոյր իմ, ըսաւ տիկին Եղիսաբեթ :

— Ոչ, քոյր իմ, պատասխանեց տըխ-
րութեամբ թագուհին, զմեզ միայն կը
զոհեմ. Թուղթը ուրիշ ոչ զօր կը մատ-
նէ :

Թիզօնի կնոջ աղաղակաց վրայ Մօրիս
և իւր ընկերը անոր առջև ելան, որ ան-
իջապէս թուղթը անոնց յանձնեց : Բա-
ցին և կարգացին :

Թողունք, որ Մասիս իւր Ե, Խ. ու
գիտողութիւններ ընէ, և կամ «կանոնա-
ւոր գիր գրելու կարողութիւն չունեցող
խեղճ համբակ մը» հրատարակելով, Տի-
ար Բրուտեանի գաղափարը ի հրապա-
րակ ածել ախորժի:

Չգիտնալն ամօթ չէ, սակայն . . .

Որն ալ ըլլայ հոգ չէ, ստորագրեալս
գիտէ Տիար Բրուտեանի սկզբունքը յար-
գել պահել, ինչպէս որ կրնան վկայել
ղբրուտեան ի մօտոյ ճանչցող խոհական
անձինք:

Աւելորդ կը համարիմք աստ օգտա-
շատ Մանգուլի խմբագիր Տիար Յօրա-
լին, առ Մասիսի տուած խարաղանք յի-
շել, որ չահադիտութեան արդիւնք են
կրտէ, Եւ ինչպէս որ է թուել, այսպիսի
չատ մը պարագայներու մէջ Մասիսի
քաջալերական գիտողութիւնը, որ ըն-
թերցողայ յայտնի է, որպիսի բարուր
ազգին աշխատաւորներն քաջալերած
և անոնց՝ աղագային և աղգասիրութեան
մէջ բանիւրուն հրատարակելու անհրա-
ժեշտ համարեր է. իբր միակ միջոց աղ-
դին դաստիարակութեան և յառաջադի-
մութեան:

Թերևս ընթերցողը առարկեն մեղ,
թէ ներկայ քաղաքականութիւնը այսպէս
կը պահանջէ, քանի որ հրատարակեալ
յօդուածը փափուկ ժամանակին հակա-
ռակ ըլլալէն կախումն ունի: Ապահով,
ընթերցողը և Մասիս կը յիշեն զանցեալ
թէ Պուլղարցի և Գարատողցիք, որով
չահեցան իրենց կեանք, եթէ ոչ ամիւր-
ցըվելով(2) խօսելով և անխոհուն մտածե-
լով. . . Ուստի Մասիս, ի՞նչ ի՞նչ կը
պատուէ զտիար Բրուտեան իւր գիտո-
ղութեամբն:

Սորա համար կը վրովածք մեր խո-
րին և անկեղծ շնորհակալութիւնը յայտ-
նել Մասիսի խմբագիր տիար Խիթիւ-
ճեանին գիտողութեանը համար, որ
անձնուիրաբար ամեն պարագայի մէջ
կը հսկէ, կը գիտէ, կը խնամէ և
կը քաջալերէ հայրենասէրներն և աղա-
տամիտներն, և այս ոչ թէ ևս ստորա-
գրեալս, այլ համայն Եղեալոյ երկտա-
սարդ աղագայինը անլուռ կը հնչեցնեն
խորին շնորհակալութեանց ձայները:

(2) Սա Մասիսի տուած ամականն է:

Վաննէսի և Բէմփէրի մէջ Բրիտանիոյ
քաղաք մ'է. անշուշտ այս քաղաքը պի-
տի այրէին, եթէ իրաւ է որ Աւստրիա-
ցի կնոջ վրայ հսկող աղնուապետական
ներ կան հոն:

(Գիտնալ պէտք է որ գաղղիներէն լեզ-
ուի մէջ Արեւելին «Ղորիան» կըսեն յօ-
դով մը. ուստի այս «Ղորիան» բառը և
Լօրիան քաղաքը մի և նոյն կերպով կտր-
տասանուին):

— Աւելի վտանգաւորն այն է, ըսաւ
ուրիշ մը, որ Լօրիան նաւահանգիստ մը
ըլլալով, անգղիացեաց հետ հաղորդակ-
ցութիւն մը հաստատած են հոն:

— Ես կառաջարկեմ, ըսաւ երրորդ
մը, որ յանձնախումբ մը ղրկեն Լօրիան
և հոն ըննութիւն մը բանան:

Մօրիս այս վիճաբանութիւնը լսած
էր:

— Ես ալ չը գիտեմ թէ նշանակեալ
«Ղորիան» ուր կը գտնուի. սակայն ա-

Թէպէտ ուշ պատասխանեցի այս Ե.
Խ. ին գիտողութեանը տողերուն սակայն
Մասիսի 2947 թիւն՝ տակաւին նոր ձեռ-
քըս անցաւ և կարգացի զայն:

Հաւաստի լինելով տիար խմբագիր,
որ կը բարեհաճիք ի սէր աղգասիրու-
թեան և ի գիտութիւն ողջամիտ երի-
տասարդաց հրատարակելով Ձեր օգտա-
շատ օրագրոյ մէջ կանխաւ մեր խորին
շնորհակալքն յայտնելով:

Մնամ յարգութեան ձերում

Հայրենասիրաց Հայկ. ընկերութեան

Ատենապետ

Մեղքոն Բպխեան

. . . Էֆէնտի

Փիլիպուպոլսոյ Պատ. Թաղ. խորհուր-
դն տեղիկադրելով թէ քաղաքին լնիկ
Աւետիս Մ. կարապետեան անուն աղգա-
յինն 25 տարիներէ հետէ բացակայ գըտ-
նուելով և ո՛ւր լինելն ոչ ոք գիտելով,
Արեւելեան-Բուսթիլի կառավարութիւնն
վեցամսեայ պայմանաժամ մը սահմանած
է, որպէս զի կամ յիշեալ աղգայինն և
կամ ժառանգորդն, եթէ ունի, յայն
վայր դիմեն ի Պատրիարքարան և իւր.
եանց ստացուածոց տէր լինին, զի յետ
սահմանաւ պայմանաժամուն յիշեալ աղ-
գայինն ստացուածքն ի վաճառ գրուե-
լով գոյացեալ գումարն նորա անգր ի
Փիլիպուպոլիս գտնուող եղբարց պիտի
բաժանուի, կը խնդրէ որ Պատրիարքա-
րանիս կողմանէ ի գիտութիւն որոշմանդ
Աղգ. լրագրութեան միջոցաւ մի քանի
անգամ հրատարակուի, ուստի Պատրի-
արքարանս արժան կը դատի խնդրել որ
բարեհաճիք զայս երեք անգամ հրատա-
րակել Ձեր պատուական թերթին միջո-
ցաւ:

Խորին շնորհակալեօք սրտի մնամ

Աղօթարար

Պատրիարք. փոխանորդ

Գէորգ Ե. վրդպ. Բուսթիլն

30 դեկտ. 1881

Ի Պատրիարքարան Հայոց

Գում-գափու

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Փարիզ 14 յունիար

Առաջին նախարար Պ. Կամպէթթա ե-
րեսփոխանական ժողովոյն մէջ Սահմա-

պահովապէս գիտեմ թէ Բրիտանիոյ մէջ
չէ:

Հետեւեալ օր թագուհին որ ինչպէս
ըսինք, իւր ամուսնոյն բանտարկեալ սե-
նեկին առջևէն չանցնելու համար պար-
տէզ չէր իշներ, իւր աղջկան և Նղիսա-
բեթ տիկնոջ հետ աշտարակն ելնելու
հրաման խնդրեց:

Հրամանն անմիջապէս արուեցաւ. բայց
Մօրիս վեր ելաւ և սանդուխին բար-
ձունքը խղիկի մը մէջ պահուեցելով,
առջի իրիկուան տոմսին ելքին սպասեց:

Թագուհին նախ անտարբերութեամբ
սկսաւ պարտիլ տիկին Նղիսաբեթի և
իւր աղջկան հետ. յետոյ կանգ առաւ,
մինչդեռ միւս երկու իշխանուհիները կը
պտտէին, ինքը՝ Գէպի արեւելք դարձաւ և
ուշադրութեամբ զէպի տուն մը նայե-
ցաւ, որոյ պատուհանը շատ մը մարդիկ
կերակային. ասոնցմէ մին ճերմակ թաշ-
կինակ մը բռնած էր:

Նաղրութեան բարեփոխման մասին կան.
խաւ ծանուցած նոր կանոնագիրը կար-
գաց այսօր: Սոյն կանոնագիրը Երա-
կոյտի ժողովոյն ընտրութեան կանոնա-
գրին բարեփոխման և նոյն ժողովոյն
գանձային վիճակին կը վերաբերի. բաց
ասկէ երեսփոխանաց ցանկով քսէլի
դրութեամբ ընտրուելը սահմանադրա-
կան կանոնագրին մէջ անցնել, և երես-
փոխանական ժողովոյն բացման ատեն
հրապարակային աղօթից սովորութիւնը
ջնջել կը տրամադրէ:

Գաղղիոյ կառավարութիւնը առաջար-
կեց միւս տէրութեանց որ քաղաքա-
գէտներէ բաղկացեալ վեհաժողով մը
կազմուի, պատերազմի ժամանակ ներք-
նածովեան հեռագրական դիմերը չեղո-
քացնելու համար:

Լոնտոն 14 յունիար

Թայմը կը կարծէ թէ, Գաղղիոյ և
Անգլիոյ միջև առևտրական դաշնագրոյն
նկատմամբ ծագած դժուարութիւնը դո-
հացուցիչ կերպով պիտի բարձուին ընդ-
փոյթ:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ասորը Եֆէթթ դրահաւորը Սելանի-
կէն նաւահանգիստս հասաւ:

— Շաբաթ դիշեր Աւստրիոյ դեսպա-
նատան մէջ տրուած երեկոյթին 500 ի
չափ բարձրաստիճան անձինք ներկայ
գտնուեցան որոնց 150 ը տէրութեան
պաշտօնեայնք և երեւելիք էին:

— Պօլսոյ մէջ տրաբերէն լեզուաւ լը-
րագիր մը պիտի սկսի հրատարակուիլ:

— Ագրիանուպոլսոյ նորընտիր կուսակալ
Գատրի փաշա և Սէլանիկի նորընտիր կու-
սակալ Ղալիպ փաշա իրենց պաշտօնա-
տեղին մեկնեցան:

— Պատերազմի տուգանաց խնդրոյն
համար գանձային մասնաժողովը երէկ
դարձեալ նիստ ըրաւ և Ռուսիոյ դես-
պանը ժողովէն անմիջապէս ետք Առա-
ջին նախարարին ներկայացաւ:

— Էլճէվայիպի արտօնատիրոջ չորրորդ
աստիճանի Մէճիտիէ պատուանշան շշ-
նորհուեցաւ:

Մօրիս ինքն ալ գրպանէն ակնոց մը
հանեց, և երբ զայն կուղղէր, թագու-
հին մեծ շարժում մ'ըրաւ իբր թէ հրա-
ւիրելու համար պատուհանին հետաքրը-
քինելը որ հեռանան: Մօրիս խորտեալ
մաղերով, զուհատ դէմքով մարդս մը
զլուիւր տեսած էր:

Այս երկտասարդ ինտը, վստն գի
հետաքրքիրը 25-26 տարեկան կերակր:
Մօրիս գիտակն անոր ուղղելով, և Գե-
նովարէն կարծելով, շարժում մ'ըրաւ,
որով և ինքը տեսնուեցաւ: Անմիջապէս
կինը որ իւր ձեռքը գիտակ մ'ունէր, ետ
քաշուեցաւ, երկտասարդն ալ հետը մէկ-
տեղ քաշելով: Արդարեւ Գենովարէն
էր. ասիկա արդեօք Մօրիսն ալ ճանչցած
էր: Հետաքրքիր անձինք թագուհ-
ւոյն հրաւրանաց փրայ ետ քաշուած
էին:

(Երեսփոխան)

Թ. Ս. ՅԱՆՆԻՍԻ
ՍԱՆՆԱՄԻ
1882

ՍԵՆՆԱՄԻ ԻՍՏԱՆԻՑԻՆԻ ՄԱՍԻՍԻՍ
ԻԼԵՎԷ

ՅԼԱՐԸՆ ՀԻՔԵՄԻՒՆ ՎԷ ԻՍԹԱՆԻՑԻՆԻ ՄԱՍԻՍԻՍ
Գաղափար անուամբ ամեն տարի հրատարակուած փոքրիկ տետրակին անց, այս տարի Սաննամի անուամբ սոյն փոքրիկ տետրը հրատարակուած է, որով էլ բարոյական և առողջարանական խնամաներ պարունակուած ըլլալուն՝ օգտակար կ'ընայ համարուիլ:

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով: Նաև Զարգարեան թղթավաճառատունը և ջրավաճառ Պօղոս աղայի խանութը:
Գին 60 փարայ

ԸՆԹԱՅԻ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ
Նոր գառազիրք
ԹՈՒՂԻՏՈՒԹԵԱՆ
(Մտաւոր և գրաւոր)

Ճաշարն ու երկրորդ տարիներու համար Աշխատասիրեաց Յ. Գ. փառապաշտան Բ. Տպագրութիւն
Մանկավարժական արդի սկզբունց համաձայն պատրաստուած սոյն Գառազիրքին առաջին տարին՝ երկրորդ տարւոյ յաւելումը և մարտի տպագրութեամբ իւրոյ ընծայուած է և կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով:
Գին 3 զրուշ:

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց Մ. Յ. Աղապաշտան

... Մկրտչ ... Աղապաշտան

Կրթական Տեսչութիւնս ստացաւ Զեր նոյն Գառաջիկ նամակն ինչպէս և Զեր երկամիւրած «Իրադատութիւն» անուն գառազիրքն և նորա «Բացատրութիւն ի պէտս վարժարանաց» գառառարն որ կը ներկայէք մեզ ի վաւերացումն:

Կրթական Տեսչութիւնս ի ջննին առնելով Զեր սոյն երկամիւրածութիւնն, դանտք մեր աղդընտելարանաց մէջ գործածութեան արժանի գտաւ և վաւերացուց:

Մնա՛մը յորդանօք

Աղդ. Կեղր, վարչութեան Կրթ. խորհրդ. (Կնիք) Մ. ՄԱՍԻՍԻՍ

Կրթական Տեսչութեան

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ի պէտս վարժարանաց ի զր. ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ի պէտս աշակերտաց ի զր.:

Ամեն գրավաճառաց քով կը գտնուի, շատ գնոյններու և գալորաց համար զեղչ կըլլայ:

ԱՐՄԵՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ եւրոպայ գինի շինելու արհեստը և ուսած է, այս անգամ՝ Ագրիանու լալիս յատուկ գինի շինելով և մայրաքաղաքս բերելով խիստ ընտիր տեսակէն, փոքր և մեծ քանակութեամբ կը վաճառէ Ղալաթիա խուրջուներու խանութիւ 15 վաճառատունը:

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կ Ա Մ

ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ

Բարոյական և բնական իրաց

Թարգմանութիւն Կարնոյ Աղդ. Գալորոյի աշակերտաց

Ընթերցանութեան արժարի գրողք մ'է՛ և և կրնայ Նոր Տարւոյ առթիւ խիստ յարմարապէս իւր նուէր գործածուիլ: Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով և Ղալաթիա, Զարգարեան Յարութիւն էֆէնտի թղթավաճառատնոց, թիւ 16: Գինն է 60 փարայ: Շատ գնոյններուն սովորականէն աւելի զեղչ կըլլայ:

ՓԱՆԱՍԷ

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՅՈՒՅՆ

Կը ծախուի Միմասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ: Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի և Եւրոպոյ, նոյնպէս և Թուրքիոյ ալ և ալ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանասէն գեղացւոյն և գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, և մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու զեղ և դարման հաղիւ կը գտնուին: Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով՝ բոլորովին անվնաս է: Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս և մարմնոյն կտրուած ու ճվուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'անցնէ:

Զղային, յօղային և ոսկրային սաստիկ վնասները բուժելով՝ տաքնապեալը կը հանդարտեցնէ: Ստամոքսի, փորի և աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յոռաջ եկած գոռաւորութեանց առաջը կ'առնուի:

Փանասէն ակուայի սաստիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանասէն կը բժշկէ նաև փորձարութիւն, թանջը, հաղ, ջերմ, կոկորդի բորբոք և ուռեցք, մէջքի ցաւ և ալ զանազան ակտեր, որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վկայեն չաւտեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտը և ճանապարհորդը իրենց մօտ փանասէ պահելով և յանկարծական դժուարութեանց ատեն դործածելով՝ մեծ օգուտ կը քաղեն և ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուն: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով և թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը դործէ:

Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր վաճառատնոցն է, Ղալաթիոյ Եֆէն-Ճամիի դրան կից Միմասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաև մայրաքաղաքի գեղադործաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին:

ԴՈՐՈՒՄԱՆ ԵՒՆԻՃԷ ԾԽԱՌՈՅՑ
ՓՈԼՔԻ ՄԻՔԱՐԲ ՄԻ ՇԱՀԻՆԻ
Ղալաթա. Սանտրոգըլար փողոց 109

Ստորագրեալքս առեւտրական լոյրը պատահանատուութիւնը մեր վրայ առնելով Գ. Յ. Բի եղբարց և Շահինի հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանտրոգըլար փողոցը թիւ 130 գործատունն հաստատելուս ի վեր՝ արժանապէս քաջաւերուեցողքս պատուարման յաճախորդաց բազմութենէն: Ամէն ոք լաւ գնահատեց մեր գործարանէն ելած ծխախոտոյն ընտրութիւնը, ճաշակը և գինիւնն չսովաւորութիւնը տեսակներուն համեմատութեամբ. ուստի և մեզ հարկ եղաւ, աւելի բնորոշակ ապարեղ մը տալ մեր գործառնութեանց:

Եւ նախ մեր գործարանն ու վաճառատունը փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109 թիւ շէնքին մէջ, և իւրան համեմատ ընդարձակութեամբ իրաւ յարմարութիւն ունի թէ մայրաքաղաքէն թէ գաւառներէն և թէ օտար երկրներէ եկած բազմաթիւ հրամաններն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ և փութով կատարելու:

Երկրորդ ծխախոտոյն արտադրող ամեն կողմ և մանաւանդ յիշեմք յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մանաւոր խնամօք պատրաստել սալ բերքը և ահա այս խնամոց և գոհողութեանց շնորհիւն է որ այսօր ամեն նախ և հետաւէտ ծխախոտներ կարող ենք մատակարարել նաև 150նոց, 200նոց, և 300նոց և աւելի բարձր գինեկով ըստ տեսակին:

Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու մասին, բաւական է զիմիջ մեր վերոյիշեալ գործատունն ի Ղալաթիա Սանտրոգըլար փողոցը թիւ 109, և կամ ամեն ծխախոտներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած ապրանքներէն:

Ծան. Օտար երկրներէ ապրանք ուղղորդող կը մասնակցին այն մենաշնորհին, զոր ունիմք կայսերական կառավարութիւնէն, որ է պանտրօլի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով 100 էն 20, ահ հոռնեան:

Վաճառատներն են.

Ղալաթիա Սանտրոգըլար	Թիւ 109
Զրաւան գարու Զեմէկէֆէլէ	» 29
Եմին-Էմին	» 56

ՏԵՄԻՐԳԱՓՈԽԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐ

ՅՐԷՆԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կեդրոն Նորայրի բառաթերթից, կեդրոն Զմիւռնիոյ Մօսկուայի գրեանց, կեդրոն Տըվիսիոն ֆարոսի Հայաստանուց, և այլն և այլն:

Կաղանդի վերաբերեալ զանազան նուէրներէ, զպրոցական գրքերէ և պատկերներէ զատ կը գտնուին նաև:

Ընտիր մաքարա թիւրէ, բարձի և բապուճի համար, քանակային սաւառանք, քրօշի օրինակներ, ծախուած քանակա թղթեր, կանանց և արանց համար 35 զր. գնով ֆանէլալը լուսթին րօթիներ, Նուպիան կոշիկներ կեր, զարմանալի տմանութեամբ Պրուսայի խափուներ, բարձիքի թախրներ, պուրնուգներ, Կան նաև կաղղուրիչ զուտ քօնեաքներ, պօշտօններ և այլն և այլն:

Վաճառատունն՝ կաղանդի պատճառաւ կիւրտիէ օրերը և գիշերները մինչև և ժամը 1 բաց է:

Պօլիս Ուղուն չարչ/ Գիւլիտ խանի կից

Ն. ՏԵՐ ԴԵՒՈՆԴԵԱՆՑ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ

Դ. հատոր

Սոյն դասագրքին Դ. և վերջին հատորն ալ իւրոյ ընծայուած է, Պօլսոյ աշխարհարաւի վերածուած և ընտիր տպագրութեամբ: Գինն է գահեկան արծաթ:

Կեդրոնատեղին է Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակն, Կալաթա, Բէօս-է-օղլու խան, թիւ 11, 12, և 13:

Կը գտնուի Պօլսոյ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, նաև Կալաթա, Պ. Յ. Զարգարեանի հայկական թղթավաճառանոցը:

Դպրոցաց համար մասնաւոր զեղչ կըլուի:

ՏԵՐ-ԻՄՔԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Երկաւփաշա խան թիւ 14